

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. І. ФРАНКА
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
17-18 травня 2017 року**

УДК 001+37
С 91

*Рекомендовано до друку
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «15» травня 2017 р.)*

Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, 17-18 травня 2017 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2017. – 410 с.

ISBN 978-617-7495-08-5

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції обговорено актуальні тенденції розвитку освітньо-культурного простору, психолого-педагогічні аспекти формування професійної компетентності майбутніх фахівців, важливі проблеми економіки, управління та інженерії, сучасний стан та перспективи розвитку туристично-рекреаційної галузі регіону, особливості розвитку сфери гостинності в інфраструктурі малих міст, інноваційні технології у легкій промисловості, стан і перспективи розвитку науки в умовах трансформації суспільно-політичних процесів в Україні.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова), **Гоблик В.В.** – д.е.н., доцент, **Пігош В.А.** – к.е.н., доцент, **Папп В.В.** – д.е.н., професор, **Кобаль В.І.** – к.пед.н., доцент, **Максютова О.В.** – начальник НВВНТ.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ISBN 978-617-7495-08-5

© Мукачівський державний університет, 2017

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ: ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА

АРЕНДАШ Д.Е., КОБАЛЬ В.І. Педагогічні особливості розвитку пізнавальних інтересів учнів.....	12
БАРНА Х.В., КУЛЯ Д.П. Синтез мистецтв як засіб виховання у старших дошкільників естетичного сприйняття творів мистецтва	14
БАРНА Х.В., САФІУЛЛІН В.М. Проблема забезпечення наступності в роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи у науковій літературі.....	15
БЕГУН-ТРАЧУК Л.О. Профілактика професійного вигорання як складова якісної освіти.....	17
БОГДАН А.Р. Формування вокальної культури майбутнього вчителя музики в процесі опанування національних співацьких традицій.....	19
БОКША Н.І. Діяльність професійних організацій в галузі легкої промисловості та їх вплив на розвиток інженерної освіти в країнах Східної Європи.....	20
БУРКАЛО С.М. Інформатизація музичної освіти.....	22
БУРЧ І.М., ЛАЛАК Н.В. Портфоліо як технологія оцінювання навчальних досягнень дитини з особливими освітніми потребами.....	23
ВАСИЛИНКА М.І. Педагогічна спадщина В.Сухомлинського в системі сучасного родинного виховання.....	25
ВОХМЕНЦЕВА-АНТАЛ К.С. Формування співацьких навичок підлітків у процесі вокально-хорової діяльності.....	27
ГАВРИШКО С.Г., БОРКА Е. Завдання, зміст та організація позакласної роботи з фізичного виховання.....	29
ГАВРИШКО С.Г., ДЖУГА Н. Вплив сили мотивації на результативність діяльності молодших школярів.....	32
ГОЛУЗИНЕЦЬ В. В., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Вивчення молодшими школярами об'єктів живої природи рідного краю.....	34
ГОРВАТ М.В., КАЙС М.І. Генезис розвитку проблеми формування у дітей ціннісного ставлення до рідного краю.....	37
ГРИЧКА М.В., ЛАЛАК Н.В. Основні підходи до надання освіти дітям з особливими освітніми потребами.....	39
ГУМЕН Л.В., БРИЖАК Н.Ю. Підготовка дітей шостого року життя до навчання у школі як педагогічна проблема.....	41
ДЕРКАЧ О.І. Дидактичні умови організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності.....	43
ДЕЯК В.В., ЛАЛАК Н.В. До проблеми формування світогляду молодших школярів.....	44
ДОБОШ О. М. Основні аспекти професійної компетентності вихователів дошкільних навчальних закладів.....	46
ДОБОШ С.Ю. Специфіка впливу постмодерністських уявлень на світогляд українського суспільства.....	48
ДОВГАНІЧ Л.І. Педагогічні аспекти інтелектуально-емоційного розвитку особистості у системі художньої культури народу.....	49
ТИТАРЕНКО Н. В., ДРОНЬ Т. О. Якісна середня освіта в контексті євроінтеграційних процесів.....	51
ЗАДОРЖНИЙ І.З. Напрями та методи джерелознавчих студій простопінія Бокшая-Малинича 1906 року.....	53

КАРМАНОВ В.В. Стильові особливості хорових концертів Д. Бортнянського...	55
КАС'ЯНЕНКО О. М. Співдружність з батьками як умова компенсуючого виховання дітей з особливими потребами.....	58
КАЧУР М.М. Музично-виконавська майстерність як художньо-педагогічна проблема.....	60
КОБАЛЬ М.В., СИДОРЕНКО М.С. Розвиток ідей гуманістичної педагогіки в початковій освіті Закарпаття (20-30-ті роки ХХ ст.): постановка проблеми.....	62
КОВАЧ Н.Й. Теоретико-методологічні засади підготовки магістрантів до викладання в педагогічних закладах освіти.....	64
КОЛОДІЙ В. Ю. Впровадження міжнародного досвіду розробки та візуалізації освітніх індикаторів в національну систему освіти.....	66
КОРОЛЕНКО О.О. Педагогічне керівництво процесу музично-творчої самоосвіти студентів ВНЗ.....	68
КОТУБЕЙ В.В., ЛАЛАК Н.В. До проблеми інтегрованого навчання молодших школярів.....	70
КУЛЯ К.Г. Теоретичні основи формування пізнавального інтересу майбутніх вчителів музики у процесі фахової підготовки.....	72
КУРИЛО Л.Ф. Взаємозв'язок педагогіки і кібернетики та його вплив на розвиток методологічних і світоглядних засад педагогічної науки.....	74
КУЦИН Е.К. Артикуляційно-дикційні вправи як засіб усунення вад вимови у дітей.....	77
ЛАБОШ К.Я., ГОРВАТ М.В. Психолого-педагогічна готовність майбутнього вчителя до педагогічної діяльності в умовах сучасної освіти.....	78
ЛАВРЕНОВА Н., ЛАВРЕНОВА М.В. Дидактичні аспекти використання технологій візуалізації у навчально-виховному процесі.....	80
ЛЕМБЕЙ М.І., БРИЖАК Н.Ю. Проблема виховання духовних цінностей у старших дошкільників в історико-педагогічних дослідженнях.....	82
ЛЕНД'ЄЛ-СЯРКЕВИЧ А.А. Організація музичного сприймання - важливий фактор творчого розвитку особистості школяра.....	84
ЛІБА О. М., БІЛА М. М. Розв'язування задач як ефективний засіб формування практичних умінь учнів початкових класів.....	85
ЛІБА О.М., ГОПКО З.М. Готовність студентів до застосування інтерактивних технологій на уроках математики.....	87
ЛІБА О.М., ДАЛЕКОРЕЙ О.І. Принципи і методи використання народної педагогіки у початкових класах на уроках математики.....	89
МАТЯШ І.І., ХОМА О.М. Формування поняття про прикметник на уроках української мови в початковій школі.....	91
МИКУЛАНИНЕЦЬ Л.М. Музикотерапія як новітній підхід в сучасній музичній педагогіці.....	93
ПАВКО А. І. Проблемні питання наукового статусу історичної науки	95
ТРОЯН Н. І., МИКУЛІНА А. К. Розвиток творчої особистості дошкільника в процесі роботи з природними матеріалами.....	98
МОВЧАН К.М., БАБЛЯ М. В. Бібліотека - берегиня національної культурної пам'яті.....	100
МОЛОДОΡЯ Т. С. Формування конкурентоспроможності випускників ВНЗ у взаємодії навчального закладу та ринку праці.....	101
МОРОЗ Ф.В. Фізичний розвиток дітей дошкільного та шкільного віку.....	103
МОЧАН Т.М. Медіаосвіта в умовах формування освітнього простору.....	105
МУСІЄЦЬ Є.Г. Організація самостійної роботи студентів у класі баяна.....	107
МУЧИЧКА В.В. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи з важковиховуваними школярами: констатувальний етап магістерського дослідження.....	108

ПАВКО Я.А. Досвід США в організації арктичних наукових досліджень.....	110
ПОЛЯНКА А.В., ВОШКОВЦ А. І., ШКИРТА І.М. Освітні перспективи інтерактивних систем і технологій.....	113
ПОЛЯНКА А.В., ГУДАЧОК Г. Ю. Роль мобільних телефонів у навчанні.....	115
ПОПОВА А.І. Підготовка педагогів з дизайн-освіти: виклики часу і завдання розвитку.....	116
ПОПОВИЧ В.М., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Підготовки майбутнього вчителя початкової школи до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії як предмет психолого-педагогічних досліджень.....	118
ПОПОВИЧ Н.М. Фундаменталізація університетської освіти.....	120
ПОПОВИЧ Н.Ф. Формування мовленнєвої культури майбутніх учителів початкових класів.....	121
ПОПОВИЧ О.М. Конструктивне освітнє середовище як умова формування основ конструктивності студентів.....	123
ПУЙОВА В.І. Гармонійний розвиток творчої особистості в процесі навчання гри на фортепіано.....	125
РАНТЮК В.В. Вимоги сучасної освіти до вчителя музичного мистецтва.....	126
РОВЖА Б.С. Проблема формування концертмейстерської компетентності в теорії і практиці професійної освіти.....	127
РОЗМАН І.І. Ретрансляція знань сучасного педагогічного процесу в умовах біфуркацій.....	128
РОМАНКО Е.І. Ретроспективний аналіз розвитку жанру біографії.....	130
РУСИН Н.М. Особливості вимірювальної діяльності у дітей дошкільного віку...	132
САКАЛЬ Т.І. Впровадження інноваційних технологій у сучасний освітній процес.....	135
СЕНИНА О.А. Професійний розвиток фахівців з музичного мистецтва.....	137
СИНЕВИЧ І.С. Інформаційно-комунікативні технології в квазіпрофесійній діяльності майбутнього педагога.....	138
ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Особистісно орієнтований підхід в економічному вихованні молодших школярів.....	139
ТОВКАНЕЦЬ Г.В., СТЕПЧЕНКО А.А. Формування інтелектуально-творчого потенціалу учнів у позакласній роботі в початковій школі.....	141
ТОМАШЕВСЬКА М. О. До проблеми готовності майбутніх педагогів до професійної взаємодії.....	143
ТОРОНІ О.В., МИХАЙЛОВА К.В. Виховання культури поведінки у дошкільників.....	145
ФЕЛЬЦАН І.М. Фактори адаптації іншомовної освіти дорослих в Україні до європейських стандартів.....	147
ФЕНЧАК Л.М., ВАСИЛИНЕЦЬ Г. М. Мотиваційний аспект підготовки майбутніх фахівців ДНЗ до професійної діяльності	149
ХАМУТА Н.Ю. Хронологія підготовки вчителів початкових шкіл Закарпаття..	151
ЧЕКАН О.І., КЛИМИК К. Використання ІКТ у навчально-виховній роботі з дітьми дошкільного віку.....	153
ЧЕРЕПАНЯ Н.І. Суть поняття патріотизм в педагогічній літературі.....	154
ЧОВРІЙ М.Я. Формування готовності майбутніх фахівців з музичного мистецтва до професійної діяльності: психологічний аспект.....	156
ЧОВРІЙ С.Ю., ШКЛЯНКА А.М. Педагогічна діяльність Августина Волошина в 20 – 30-х роках ХХ ст.....	158
ШЕРЕШ А.К. Психолого-педагогічні аспекти педагогічної майстерності педагога-піаніста.....	160
ЩЕРБАН Г. В. Педагогічне завдання у професійній діяльності вчителя.....	162

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

АЛМАШІЙ І. І., ГОБЛИК В.В. Змістовний елемент у формуванні екологічної культури молоді.....	165
БІЛОЗЕРСЬКА С.І. Особливості формування професійної самосвідомість майбутніх педагогів.....	166
ГАБОВДА А.М., ЛУЦА М.В. Культура мовлення у системі професійної підготовки майбутнього педагога.....	168
НАРАПКО V.I., YURCHYLO M.Y. Peculiarities of usage of terminology in artistic texts (based on the novel j.rowling «harry potter and the deathly hallows»).....	170
НАРАПКО V.I., PROZHENACH I.I. USE of qr-codes in the educational process.....	171
ГАРАПКО В.І., ГАБОВДА А.М. The aim of usage qr-codes in the education.....	172
ГАРАПКО В.І., ЗАВІТАЄВА О. Інноваційність реформування педагогічної освіти вчителя початкових класів у Великій Британії.....	174
ГОВНАК К. А. Формування інтересу учнів старшої школи до навчання іноземної мови засобами інтерактивних технологій.....	175
ДЯДЧЕНКО О.В. Іншомовна підготовка студентів нефілологічних спеціальностей на засадах комунікативно-когнітивного підходу.....	177
ІВАНОВА В.В., ФАГАТ М.В. Вивчення стану педагогічної компетентності батьків у вихованні самостійності дітей дошкільного віку	179
КСЕНОФОНТОВ С.С. Психолого-педагогічні мотивації особистісно-орієнтованого самонавчання.....	181
ЛИПЧАНКО–КОВАЧИК О.В. Теоретичні аспекти підготовки бакалаврів-філологів у вищих навчальних закладах України	184
МАРТИН Н. В., ПАВУК В. Інтенсифікація навчання іноземної мови.....	186
МАЩАК С.О. До питання формування професійної компетентності майбутніх педагогів.....	188
МОРГУН А.В. Еволюція поглядів на проблему білінгвізма	190
МОРГУН А.В., БОПКО І.З. Психолого-педагогічний аспект білінгвізму.....	192
НЕЖИНСЬКА О. О., ТИМЕНКО В. М. Коучинг як технологія формування професійної компетентності освітянина.....	194
ПРОКОПОВИЧ Л. С., КУРИЛО О.Й. Концепт хата – важливий фрагмент мовно-поетичної картини світу.....	196
ШТИХ І.І., СОФІЛКЯНИЧ Н.О. Проблема ліворукості в психічному розвитку дитини.....	199
ТЕЛИЧКО Н. В. Формування англомовної комунікативної компетенції засобами використання інноваційних технологій.....	200
ТЕЛИЧКО Н.В., БЕЗРУКА О.В. Професійна компетентність як засадничий чинник формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя	202
ТЕЛИЧКО Н.В., БРЕГВАДЗЕ А.О. Педагогічні умови формування комунікативної компетенції у професійній підготовці вчителя іноземної мови....	205
ТЕЛИЧКО Н.В., КОПЧА Ю. Innovative technologies in learning foreign languages.....	207
ТЕЛИЧКО Н. В., ПОРОХНАВЕЦЬ Ю. П. Володіння англійською мовою-запорука працевлаштування у світі.....	208
ТЕЛИЧКО Н.В., ШПЕНИК А. Використання краєзнавчого матеріалу для формування культурно-країнознавчої компетенції школярів на уроках англійської мови.....	210
ФЕДЯЄВА М.А. Формування фонологічної компетенції учнів початкової школи засобами англомовного фольклору.....	212
ФЕЛЬЦАН І.М., СИМИНЕЦЬ А. Особливості уроків англійської мови в умовах інклюзивного навчання.....	213

ШТИХ І.І., МУРАВЙОВА М.П. Психогенетичні аспекти розладів аутичного спектру.....	215
ЩЕРБАН Т.Д. Потенціал мистецтва спілкування у майбутнього психолога.....	217

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.-М. І. Особливості формування сталого розвитку регіонів.....	219
БІЛАК Г.Г., ЛАНГБАУЕР В.В. Сучасний погляд на менеджмент та управління економічними процесами	220
БОРА Н.Ю. Особливості розвитку ринку медичних послуг в Україні.....	222
БОШОТА Н.В., ОРОС В.І. Проблеми та перспективи фінансування вищих навчальних закладів України.....	224
БРАТЮК В.П. Особливості оподаткування страхових компаній в Україні.....	226
ВОЛКОГОН М.А. Проблеми дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві.....	229
ГАБОВДА О.В. Механізми забезпечення якості обслуговування (QoS) у мобільних мережах 4G.....	231
ГАВРИЛЕЦЬ О. В. Технології дослідження мотиваційного комплексу споживачів в системі маркетингу.....	233
ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю. Кредитна активність банківського сектору України.....	235
ГОБЛИК В.В., ДЕМ'ЯН Я.Ю. Особливості розвитку сільських територій: проблеми та їх вирішення.....	237
ГОБЛИК В. В., ТОКАР Я. І. Проблеми зайнятості населення гірських територій українських Карпат.....	239
ГОЛОВАЧКО В.М., ПЕРЕВУЗНИК Т.М. Документальне оформлення доходів будівельних підприємств	240
ГОЛОВАЧКО В.М. Контроль за здійсненням операцій з інвестиційної нерухомості	243
ЖИГУЦЬ Ю.Ю., КУДЛОТЯК Ч.А. Перспективні матеріали отримувани комбінованими процесами	246
ZHIGUTS YU.YU., LAZAR V.F., KHOMJAK B.Ya. Perspective materials and technologies for industry	248
ЗАРІЧНА О.В. Особливості регіональної логістики	249
ЗВОНАР Й. П. Стан та перспективи розвитку самостійної зайнятості населення Закарпатської області	251
ІГНАТИШИН М.В. Бюджетування як інструмент комплексного управління фінансовими ресурсами підприємства	253
ІГНАТИШИН М. І. Визначення релаксаційних параметрів реологічних моделей непрямим методом	255
КАБАЦІЙ В.М., ПИТЬОВКА О.Ю. Оптикоелектронний пристрій для приладів газового аналізу	257
КОРОЛОВИЧ О.О., ГОБЛИК В.В. Проблеми сталого розвитку сільських територій Закарпатської області	259
LENDIEL O. M. Cross-border cooperation as a perspective form of regional collaboration	261
ЛІБА Н.С., МАКСИМЕНКО Д.В. Стратегічні орієнтири розвитку промислового комплексу регіону	263
ЛІНТУР І.В. Шляхи пошуку інструментів реформи місцевого самоврядування..	264
МАКСЮТОВА-ГРЕШКУЛИЧ Д.В. Механізм управління трудовими ресурсами регіону	266

МАЛЕЦЬ С. С. Міжнародний досвід реформування податкової системи	268
МАСЮК О. В. Проблеми безробіття на ринку праці України	270
МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Г.Т. Теоретичні підходи щодо сутності та структури світового фінансового ринку	274
НЕСТЕРОВА С.В. Проблеми використання фінансової звітності для аналізу інвестиційної привабливості підприємства	276
ОЛАШИН Д.І., ПРОСКУРА В.Ф. Аналіз рентабельності організацій в системі комплексного аналізу господарської діяльності та економічної безпеки.....	278
ПІГОШ В.А. Особливості формування фінансової звітності для установ державного сектору: минуле та сучасність	282
ПИТЬОВКА О.Ю. Двосторонній метод дослідження крайової задачі Гурса-Дарбу	284
ПАУЛИК А.Я. Роль інноваційних кластерів в розвитку економіки регіону	285
ПЕТРИЧКО М.М. Стратегічні пріоритети бюджетної політики України	287
ПОЛЄВ О.О. Стан та перспективи розвитку паливно-енергетичного комплексу в Україні	289
ПУГАЧЕВСЬКА К., СКУБА О. Удосконалення економічного механізму функціонування підприємства	291
РЕГА М.Г. Особливості розвитку інтернет-маркетингу в туристичній сфері.....	292
РЕСЛЕР М.В. Теоретико-методичні аспекти управлінського обліку інноваційної діяльності	294
РОСОЛА У.В. Депозитний ринок України: проблеми та перспективи розвитку..	296
СЛАВА С.С. Базовий компонентний склад трикутника знань в Україні	298
СТЕГНЕЙ М.І. Програмно-цільовий метод як інструмент бюджетного управління у контексті забезпечення сталого розвитку територіальних громад..	300
ЧЕРНИЧКО Т. В., КУЧІНКА Т. В., АНДРАШКО І. І. Управління кредитним портфелем комерційного банку	302
ШТИМА К. В. Проблеми фінансової діяльності підприємств.....	304
ЮЩИК Л.В. Структурні елементи регіональної інноваційної системи	306
ЯКИМІВ Л.В., ЛИСКО О.В. Облік розрахунків та зобов'язань підприємства: проблеми нормативного регулювання в умовах євроінтеграційних процесів.....	307

РОЗДІЛ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ РЕГІОНУ

АНТОНЕНКО В.С. Розвиток європейського туризму з метою відпочинку та розваг	310
БЛИСТІВ Н., ІЛЬТЬО Г.Ф. Проблеми та перспективи розвитку туризму в регіоні.....	312
ВОЛОШИН І.М. Роль екологічної свідомості у туристсько-краєзнавчій роботі...	314
ІЛЬТЬО Т.І., ЧОРІЙ М.В. Перспективність розвитку дитячої анімації на Закарпатті	316
КАМПОВ Н.С., МАСЛИГАН О.О. Розвиток апітуризму як перспективного різновиду спеціалізованого туризму	318
КАСИНЕЦЬ О.В. Форми і напрями туристсько-краєзнавчої діяльності з учнівською та студентською молоддю	320
КСЕНОФОНТОВ С.С., ГАВРИШКО С.Г., МОРОЗ Ф.В. Роль активного відпочинку в парковому дозвіллі	322
ЛУЖАНСЬКА Т.Ю., ДЕРКАЧ В.Ю., ПІТКОВ'ЯТ О. Роль культурно-розважального туризму в туристично-рекреаційній діяльності	324

ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У сільській місцевості Закарпаття проживає 63 відсотки населення при 32 відсотках – по Україні.

Для області характерні певні особливості ведення сільськогосподарської діяльності:

- трансформування земель до приватного сектора внаслідок проведених реформ, в результаті чого площі землекористування цієї категорії виробників зросли у декілька разів і за ними закріплено 87 відсотків таких земель, у тому числі ріллі 82 відсотки;

- обмеженість земель сільськогосподарського призначення, внаслідок чого область залишається найменш забезпеченою земельними ресурсами сільськогосподарського призначення і в розрахунку на одну особу припадає 0,36 га сільгоспугідь, у тому числі ріллі 0,16 га. За умови малоземелля (1,1 відсотка площ сільгосппризначення держави) ефективність використання земель в області значно вища у порівнянні з іншими регіонами. Щільність умовного поголів'я та виробництво основних видів сільськогосподарської продукції на 100 гектарів відповідної площі у 1,5 рази перевищує показники інших областей.

За природними, економічними умовами ведення сільськогосподарського виробництва область поділяється на три підзони: низинну, де розміщено 46,5 відсотка земель сільгосппризначення, передгірську – 26,5 відсотка та гірську – 27,0 відсотка. У низинній зоні вирощується зерно, надранні та пізні овочі; є унікальні умови для розвитку виноградарства і садівництва, розвивається м'ясо-молочне скотарство, свинарство. Специфікою Закарпаття є вирощування овочів та фруктів приватними господарствами і фермерами, особливо надранніх, що особливо поширене у населених пунктах Іршавщини, Виноградівщини і Березівщини. Передгірські та гірські райони спеціалізуються на картоплярстві, садівництві та кормовиробництві, м'ясо-молочному скотарстві, розвитку вівчарства.

Закарпаття відоме своїми ініціативами у сфері агропромислового розвитку. Область була першою, яка в межах затвердженої регіональної Програми підтримки підприємств агропромислового комплексу через механізм часткового здешевлення залучених кредитів за рахунок коштів обласного бюджету відшкодовує залишок відсоткових ставок, які залишаються після відшкодування із Державного бюджету. Зазначена підтримка зменшила фінансове навантаження на сільгоспвиробників, а частково вивільнені кошти спрямовуються на пріоритетні цілі підприємств галузі.

Разом з тим, у сільській місцевості нагромадилось багато соціально-економічних проблем. Найгостріші серед них – безробіття та низька оплата праці, що зумовлюють трудову міграцію сільського населення та пов'язані з

цим соціальні проблеми сімей і виховання дітей. Відтік людських ресурсів спричинює їх нестачу для розвитку прогресивних видів/підвидів економічної діяльності, які провадяться на сільських територіях. Крім негативних економічних наслідків, існує й позитивний вплив – зворотні доходи мігрантів, звичайно ж, створюють додаткові можливості для зрушень в інвестиційному процесі, які поки що переважно використовуються для індивідуальних цілей – розбудова житла, освіта.

У сільських територіях наразі не забезпечується відповідний рівень соціального та комунального обслуговування, як і в абсолютному вимірі, так і порівняно до міських територій.

Крім існуючих статистичних доказів вищенаведеного, ці висновки були підтверджені експертними та соціологічними опитуваннями. Зокрема, серед першочергових економічних потреб і проблем сільських громад були вказані такі, як можливості працевлаштування з достойним рівнем оплати праці та стан інфраструктури. Результати були диференційовані за низинними, передгірними та гірськими територіями.

Так, в області серед **соціально-економічних проблем** найгострішими, як показало опитування, є безробіття, міграція населення, зокрема молоді, що зумовлене відсутністю можливостей працевлаштування з відповідним рівнем оплати праці. Аналіз економіки регіону також показав, що протягом багатьох років спостерігається порівняно низький рівень доданої вартості у сільському та лісовому господарствах – базових секторах сільської економіки та залучених інвестицій в їх розвиток; недостатньо ефективного використання природних ресурсів в сільській місцевості, у цілому – відсутність масштабного поширення біо-, енерго, ресурсоощадних технологій.

Серед **соціальних** проблем загалом по області першочергово було виявлено такі, як низький рівень матеріального добробуту, зростання бідності та її фемінізація (жінки переважають у групі незахищених та малозабезпечених верств населення); виникнення морально-соціальних проблем, що особливо стосується молодіжного середовища і переважно пов'язано з відсутністю працевлаштування; недостатність рівня та доступу до медичних та освітніх послуг, особливо стосовно середньоспеціальної освіти для потреб сільської економіки.

Найважливіші **екологічні проблеми** респондентами ідентифіковані такі, як забруднення водойм і земель території громади; затоплення дворів, будинків громадян у період інтенсивних опадів; неякісна вода у водогоні.

Вирішення соціальних та екологічних проблем неможливе без економічного підґрунтя, розвитку і трансформування виробництва, впровадження новітніх видів економічної діяльності та відповідного управлінського механізму. Але кінцевою ціллю є підвищення доходів людей і покращення рівня їх життя через розбудову сіл, створення нових робочих місць, зростання рівня заробітної плати селян.

Враховуючи вищенаведені проблеми, питання розробки програми комплексного розвитку сільських територій для області можна вважати назрілим. Її основна мета – досягти збалансованості і координованості

програмної діяльності різних забезпечуючих управлінь, що призвело б до кращих показників розвитку сільських громад Закарпаття. Такий підхід зумовлений сучасним станом розвитку сільських громад, які через відсутність значних доходів сільських бюджетів, сучасного досвіду доступу до альтернативних фінансових джерел, відповідного лідерства в громаді, потребують додаткової зовнішньої допомоги для розвитку своїх територій, зокрема, організаційно-консультаційної та фінансової.

Література

1. Концептуальні підходи до спрощеної системи оподаткування в Україні / С.І. Логвіновська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwih1I>.

2. Новини Закарпаття № 31 (4053). - 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://issuu.com/novini/docs/novini_19.03.2013

3. Корінько М.Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації: теорія, методологія, диверсифікація : [моногр.] / М.Д. Корінько. – К. ДП “Ін форм.-аналіт. агентство”, 2007. – 429 с.

UDC 339.92:332.1

O. M. LENDIEL
Mukachevo State University

CROSS-BORDER COOPERATION AS A PERSPECTIVE FORM OF REGIONAL COLLABORATION

Cross-border and regional cooperation takes one of the key places in the processes of ensuring Ukraine's European integration. Euroregion is one of the organizational forms of cross-border cooperation which helps to strengthen cross-border links between border regions in the social, cultural, ecological and economic areas.

Cross-border cooperation is an effective tool of the state regional policy aimed at eliminating regional disproportions, facilitating the development of border areas and ensuring the implementation of the European integration processes.

Cross-border cooperation is carried out within the competence of territorial communities or authorities specified by domestic law and is based on implementation of the main principles of European regional policy: subsidiarity, decentralization, partnership, programming and concentration.

Cross-border cooperation promotes the involvement of financial resources from EU structural funds, which are mainly directed to realize common projects of border regions which is a common coping mechanism for increasing the competitiveness of regions. However, this funding is targeted and envisages the involvement of its own resources in the amount from 10%. Therefore financial support for cross-border cooperation should be considered as a mechanism when a relatively small share of its own funds provides an opportunity to attract external financial resources and obtain significant social and economic impacts in the border region.

Наукове видання

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

17-18 травня 2017 року

**Збірник тез доповідей за матеріалами
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Редактор випуску: *Щербан Тетяна Дмитрівна*
Відповідальні за випуск: *Гоблик Володимир Васильович*
Кобаль Василь Іванович

Верстка: *Мороз Іван Федорович*

Підписано до друку 15.05.2017 р. Формат 60x84 1/16
Папір офсет. Умовн. друк. аркушів – 27,76.
Тираж 300. Зам. № 30.

Видруковано у видавництві
Мукачівського державного університету

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600.
тел./факс (03131) 2-11-09, 3-13-43